

17^ο

ΕΤΗΣΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΣΣΕ 2008

Το Σήμερα & το Αύριο του Εθελοντισμού
Αλλαγές - Προοπτικές

ΕΚΔΟΣΗ
Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού
Ιανουάριος 2009

17ο Ετήσιο Συνέδριο ΠΣΣΕ

Το Σήμερα και το Αύριο του Εθελοντισμού

Αλλαγές - Προοπτικές

28 Μαΐου 2008

Συνδιοργανωτής:

Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας

Τα πρακτικά επιμελήθηκαν οι:

Σταύρος Ολύμπιος
Ηλίας Δημητρίου
Χαράλαμπος Χατζησάββας
Αλέκα Πρέκα
Χρυστάλλα Χαραλάμπους
Μαρία Αντωνίου

ISBN 978-9963-9617-0-2

Εκδότης © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση της έκδοσης, καθώς και η αναπαραγωγή της με οποιοδήποτε μέσο χωρίς τη σχετική άδεια του Εκδότη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 17ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Προσέλευση Συνέδρων

Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Λευκωσίας

κ. Ανδρέα Κιτρομηλίδη

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

κ. Σταύρο Ολύμπιο

Χαιρετισμός από το Δήμαρχο Στροβόλου

κ. Σάββα Ηλιοφώτου

Χαιρετισμός από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου

κ. κ. Χρυσόστομο Β΄

Χαιρετισμός και κήρυξη εργασιών του Συνεδρίου από την έντιμη Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

κα Σωτηρούλλα Χαραλάμπους

Εισηγητές Συνεδρίου

κα Τούλα Κούλουμου

Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης

Διευθυντής Ινστιτούτου Κοινωνικής Καινοτομίας

κ. Σταύρος Ολύμπιος

Πρόεδρος Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

Συζήτηση

Συντονιστής: **κ. Τάσος Παπαθωμάς**

Λήξη εργασιών Συνεδρίου

ΤΟ Σήμερα
ΤΟ Αύριο
ΤΟΥ Εθελοντισμού

Εθελοντισμός

Προσφώνηση

από τον Πρόεδρο του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Λευκωσίας
κ. Ανδρέα Κιτρομηλίδη

Έντιμη κυρία Υπουργέ, Πανοσιολογιότατε, αγαππτε Δήμαρχε, κ. Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αγαππτοι εθελοντές.

Με αισθήματα χαράς και συναίσθησης των ευθυνών που πηγάζουν από την ανάληψη των καθηκόντων μου ως Πρόεδρου του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Λευκωσίας, σας καλωσορίζω στην πρώτη αυτή επικοινωνία μαζί σας.

Θέλω να σας ευχαριστήσω για τη συμβολή σας, με την παρουσία σας εδώ, αλλά και τις προσπάθειες που καταβάλλετε ως εθελοντές γενικά, ώστε να γίνει ο εθελοντισμός βίωμα σε όσο γίνεται περισσότερα άτομα. Είναι αυτό μια ανάγκη που πηγάζει από τις δραστικές και ταχύτατες αλλαγές που γίνονται τα τελευταία χρόνια στη κοινωνία μας. Πολυπολιτισμική, πολυεθνική και πολυσύνθετη, η σύγχρονη κοινωνία καμιά σχέση δεν έχει με την κλειστή κυπριακή κοινωνία περασμένων, ακόμα και προσφάτων δεκαετιών. Ο εθελοντισμός σήμερα καλείται να αναθεωρήσει πρώτα ο ίδιος τη στάση του απέναντι σε φυλές, θρησκείες, χρώματα και νοοτροπίες. Πρέπει να ασκηθεί στην αποδοχή του διαφορετικού ατόμου που σε μεγάλο βαθμό είναι υποδεέστερο οικονομικά και κοινωνικά και επηρεασμένο ψυχολογικά από αλλαγές δύσκολες. Χρειάζεται λοιπόν ο σημερινός εθελοντής εκπαίδευση, ενημέρωση, προσπάθεια ιδιαίτερη ώστε να δίνει στήριξη σε ανθρώπους που την χρειάζονται.

Το θέμα του συνεδρίου «Το σήμερα και το αύριο του εθελοντισμού. Αλλαγές –προοπτικές» που θα αναπτύξουν ειδικοί και που με τη συμμετοχή σας θα συζητηθεί διεξοδικά πηγάζει ακριβώς από την ανάγκη να διαμορφωθεί ένα νέο πλαίσιο που θα προετοιμάζει τους εθελοντές στο να ενισχύσουν το κράτος στην προσπάθεια του, να παρέχει σ' όσους νόμιμα ζητούν να διαμένουν στον τόπο μας, συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Παράλληλα μέσα στο πλαίσιο αυτό πρέπει το Σώμα των Εθελοντών να εμπλουτιστεί με άτομα καταρτισμένα, ακόμα κι' από τις τάξεις των νέων πληθυσμών του νησιού μας, ώστε η βοήθεια σ' όσους τη χρειάζονται να είναι πιο άμεση κι' αποτελεσματική.

Τα όλο και μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Τμήμα των Κοινωνικών Υπηρεσιών τονίζουν την ανάγκη συντονισμού των προσπαθειών κράτους και εθελοντών ώστε ν' αντιμετωπιστούν ανάγκες

των ανθρώπων που πρέπει να επιβιώσουν κάτω από δυσκολίες οποιασδήποτε μορφής.

Είμαι βέβαιος ότι με τη συμβολή όλων θα εξαχθούν συμπεράσματα και θα γίνουν εισηγήσεις που θα βοηθήσουν κράτος και εθελοντές να γίνουν πιο αποτελεσματικοί σ' αυτή τη προσπάθεια.

Ευχαριστώ θερμά όλους για την παρουσία σας και ζητώ τη συμπαράσταση σας στην προσπάθεια που αναλαμβάνω ως Πρόεδρος του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού ώστε να επιτελεστεί έργο πραγματικά αποδοτικό και χρήσιμο, διαβεβαιώνοντας για τη δική μου διάθεση να εργαστώ με όλες μου τις δυνάμεις για το σκοπό αυτό. Εύχομαι κάθε επιτυχία στο συνέδριο.

Χαιρετισμός

από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού **κ. Σταύρο Ολύμπιο**

(απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου)

Κυρία Υπουργέ, κύριε Δήμαρχε, Πανοσιολογιότατε, φίλοι του ΠΣΣΕ και του ΕΣΣΕΛ, κυρίες, κύριοι. Τα συνέδρια του ΠΣΣΕ, που όπως γνωρίζετε κάθε χρόνο οργανώνονται και σε μια πόλη της ελεύθερης πατρίδας μας, με τη συνεργασία των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού και που φέτος οργανώνεται στη Λευκωσία, με τον πολύ εποικοδομητικό και πλούσιο διάλογο που υπάρχει πάντοτε, είμαι βέβαιος ότι αποτελούν ένα ηχηρό ράπισμα στη μονολιθική άποψη, στην αυταρέσκεια της δήθεν αυτάρκειας της γνώσης, σ' αυτό που λέμε αυθεντία του ειδικού, των εμπειρογνομώνων.

Ο εθελοντισμός δεν είναι ούτε θεωρία, ούτε επιστήμη, ούτε τεχνολογία, ούτε ιδεολογία, ούτε ιδεολόγημα, ούτε παρατήρηση, ούτε πείραμα, ούτε μετριέται με τις στατιστικές. Γι' αυτό λέμε ότι ο εθελοντισμός είναι διάλογος, επικοινωνία, είναι από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων και υλοποίηση των οραμάτων, είναι σκίρτημα της καρδιάς που άμα το νιώσεις τότε δεν μιλάς με τη λογική, δεν σε διακατέχει ποτέ η βεβαιότητα της πνευματικής αυθεντίας και της αυτάρκειας

της δικής σου γνώμης, αλλά αναζητάς τον άλλον, εκείνον που είναι μαζί σου στην ίδια έπαλξη, αυτόν που μαζί σου αγωνιά και δακρύζει, που μαζί σου έχει ευαισθησίες για τον ανθρώπινο πόνο, για το συνάνθρωπο, τη κοινωνία. Αναζητάς αυτόν που δεν περιχαράκωνεται στον εαυτό του, τα προβλήματα του και τις ανάγκες του. Γι' αυτό, εδώ και αρκετά χρόνια, προσπαθούμε να επεκτείνουμε αυτά τα συνέδρια σ' ολόκληρη την Κύπρο και να τα πυκνώσουμε. Γιατί σ' αυτά τα συνέδρια είναι που αναδεικνύονται οι ανάγκες και τα κοινωνικά προβλήματα, κι εδώ είναι που συζητούνται όχι θεωρητικά αλλά με της καρδιάς το πύρωμα και τη διάθεση της προσφοράς και της θυσίας. Φέτος δεν έχουμε κανένα ειδικό ή βαρύγδουπο θέμα. Φέτος θα μιλήσουμε για μας, για τον εθελοντισμό τού σήμερα, τον εθελοντισμό τού αύριο και τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν. Λέμε συχνά ότι ο εθελοντισμός μας βρίσκεται σε ζηλευτά επίπεδα και δεν το λέμε μόνο εμείς, αλλά είναι ομολογία της κοινωνίας στον τόπο μας και αναγνώριση ακόμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία το ΠΣΣΕ εκπροσωπεί τον κυπριακό εθελοντισμό και η οποία σε επίσημο έγγραφο της αναφέρει ότι στην Κύπρο, η οποία στα 460 εκατομμύρια της Ευρώπης είναι μια σταγόνα, ο εθελοντισμός είναι μια καλή πρακτική και παροτρύνει άλλα μέλη της να μελετήσουν τη δομή, τη νομοθεσία, τους θεσμούς και τον τρόπο που δουλεύουμε. Είναι μια αναγνώριση που μας γεμίζει με ευθύνες και σας παρακαλώ πάρα πολύ να αναλάβουμε αυτές τις ευθύνες μας σήμερα με τη βοήθεια των εισηγητών μας. Να δούμε που βρισκόμαστε, ποια λάθη έχουμε κάνει στο παρελθόν και ποια καινούργια πορεία μπορούμε να χαράξουμε για το μέλλον. Η κοινωνία μας περιμένει πολλά από μας. Το κράτος κάνει το καθήκον του, κι εμείς οι πολίτες έχουμε απαιτήσεις και δικαίως, να κάνει το καλύτερο δυνατό, μέσα στα πολλά και σοβαρά κοινωνικά προβλήματα της εποχής μας. Από εκεί και κάτω όμως εκκινούν οι δικές μας ευθύνες. Είναι ο εθελοντισμός, ο συνεργάτης του κράτους για να μπορούν όλοι οι άνθρωποι να νιώθουν ίσοι, με τα ίδια δικαιώματα στο φως, στο χαμόγελο και στην ελπίδα. Αυτό προσπαθεί ο εθελοντισμός και στα πλαίσια του συνεδρίου αυτού επιθυμώ να απευθύνω ένα θερμότατο χαιρετισμό στις χιλιάδες των εθελοντών που νιώθουν ότι δεν ανήκουν μόνο στον εαυτό τους και στην οικογένεια τους, αλλά ανήκουν σ' όλους τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη. Ένα θερμό χαιρετισμό λοιπόν σ' όλους τους εθελοντές και θερμά συγχαρητήρια σε όσους έχουν εργαστεί για να έχουμε σήμερα το 17^ο Συνέδριο μας. Επίσης ένα μεγάλο ευχαριστώ στην κυρία Προέδρου, την Υπουργό μας, το Δήμαρχο Στροβόλου, τον πανοσιολογιότατο εκπρόσωπο του Μακαριστάτου Αρχιεπισκόπου και τους εισηγητές οι οποίοι με την σοφία και την πείρα τους είμαι βέβαιος ότι θα μας προσφέρουν τόσα πολλά ώστε να φύγουμε πλουσιότεροι και πνευματικά και εσωτερικά και με περισσότερη διάθεση να συνεχίσουμε την εθελοντική μας προσφορά.

Χαιρετισμός

από τον Δήμαρχο Στροβόλου
κ. Σάββα Ηλιοφώτου

(απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου)

Πανοσιολογιότατε εκπρόσωπε του Μακαριωτάτου, αγαπητή κυρία Προέδρου, κυρία Υπουργέ. Είμαστε μπροστά σε μια ανάγκη για μια αναδόμηση, μια νέα προσέγγιση στα σημερινά δεδομένα και δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι στόχοι της νέας κυβέρνησης έχουν το δικό τους μεγάλο ρόλο και συμβολή στη νέα αυτή πορεία. Πρέπει να καταφέρουμε να δούμε σε βάθος τα προβλήματα χωρίς τάσεις και διάθεση να φαινόμεστε απλώς ευχάριστοι οι μεν στους δε, για να μπορέσουμε να στηρίξουμε το κίνημα του εθελοντισμού το οποίο τόσο πολύ μεγάλη ανάγκη το έχουμε.

Έχω καταθέσει στο παρελθόν πολλές φορές τις απόψεις μου. Δεν νομίζω ότι είναι η ώρα να τις επαναλάβω, γιατί η εκδήλωση αυτή πρέπει να κρατηθεί και σ' ένα διαφορετικό επίπεδο. Όμως νομίζω ότι υπάρχει μια γενική αποδοχή ότι χρειάζεται επαναπροσδιορισμό το ποιος είναι ο ρόλος του κράτους σήμερα στα κοινωνικά θέματα και τι περιμένουμε από τους εθελοντές. Ζω αρκετά τον εθελοντισμό. Πιστεύω οι εθελοντές, σε πολύ μεγάλο βαθμό, αισθάνονται μόνοι και ξεχασμένοι και ιδιαίτερα με τους νόμους σήμερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν έχεις μια ομάδα εθελοντών που για είκοσι – τριάντα χρόνια προσφέρουν για να κρατήσουν τον εθελοντισμό και ξαφνικά παίρνουν μια επιστολή που λέει, «κοιτάξτε, δεν κάνετε καλά τη δουλειά σας, είναι ποινικό αδίκημα και μπορεί να πάτε και φυλακή», σκεφτείτε πως νιώθουν αυτοί οι άνθρωποι. Το Γραφείο Ευημερίας ήταν τριάντα χρόνια παρόν. Και ξαφνικά προσπαθείς τους τρεις – τέσσερεις νέους που έβαλες στο συμβούλιο να τους κρατήσεις, να τους εξηγήσεις ότι το γράφουν αλλά δεν το εννοούν. Τελικά φεύγουν και μένεις με τους εβδομνητάρηδες, τους εβδομνηταπεντάρηδες οι οποίοι είτε έχουν την τεράστια υπομονή, είτε δεν έχουν αντιληφθεί τι λέει η επιστολή ότι πράττουν ποινικό αδίκημα, γιατί το γηροκομείο έχει ελλείψεις.

Αναφέρω ένα παράδειγμα, θα μπορούσα να αναφέρω πολλά. Γι' αυτό πιστεύω ότι η νέα κυβέρνηση η οποία έχει βγει μέσα από τα σπλάχνα των απλών ανθρώπων, θα προσπαθήσει να κάνει το καλύτερο. Αυτό που μπορούμε εμείς οι εθελοντές, από όποιο πόστο και εάν υπηρετούμε είναι να δώσουμε μια υπόσχεση ότι σ' αυτή τους την προσπάθεια θα μας έχουν συμπαράστατες γιατί στα χέρια τους κρατούν το μέλλον του εθελοντισμού στον τόπο μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΤΟ Σήμερα
ΤΟ Αύριο
ΤΟΥ Εθελοντισμού

Χαιρετισμός

από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου
κ. κ. Χρυσόστομο Β΄

Διαβάστηκε από τον πρωτοσύγκελο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου,
Αρχιμανδρίτη Ιερώνυμο

Με πατρική ικανοποίηση χαιρετούμε το 17^ο Ετήσιο Παγκύπριο Συνέδριο, το οποίο διοργανώνει το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, σε συνεργασία με το Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας.

Το θέμα του Συνεδρίου «Το σήμερα και το αύριο του Εθελοντισμού. Αλλαγές – Προοπτικές» ενδιαφέρει κάθε κοινωνία και κάθε άνθρωπο, και ιδιαίτερα κάθε Χριστιανό ξεχωριστά. Και τούτο, γιατί ο Εθελοντισμός είναι διαχρονικός. Κατά συνέπεια ήταν – και είναι – πάντοτε επίκαιρος και απολύτως απαραίτητος.

Σε παλαιότερους καιρούς οι εργάτες του Εθελοντισμού προσέφεραν την πολύτιμη εθελοντική προσφορά τους χωρίς την απαίτηση ανταλλάγματος, αφού έθεταν τους εαυτούς τους κάτω από τις οδηγίες κάποιου οργανωμένου φορέα, προς υλοποίηση ενός υψηλού και ευγενούς ιδανικού και σκοπού. Είχαμε, έτσι, και συνεχίζουμε και σήμερα βέβαια να έχουμε, την τάξη των εθελοντών αιμοδοτών και των τραυματιοφορέων. Είχαμε, επίσης, τον εθελοντικό στρατό και τις εθελόντριες νοσοκόμες. Είχαμε, και έχουμε ακόμη, τους «Γιατρούς του Κόσμου», ή τους «Γιατρούς χωρίς σύνορα» κλπ. Το σήμερα, όμως, και το αύριο του Εθελοντισμού παρουσιάζεται διαφορεποιημένο. Και τούτο, γιατί οι δικοί μας καιροί είναι καιροί της μοναξιάς και της απομόνωσης. Αρκεί να αναφέρουμε ότι σήμερα είναι δυνατό στον ένα όροφο της πολυκατοικίας να γίνεται διασκέδαση και πάρτυ και στον άλλο να υπάρχει πένθος και κηδεία! Δικαιολογημένα, έτσι, η εποχή μας χαρακτηρίζεται για την αντιφατικότητα, την αλλοτρίωση και τον άκρατο καταναλωτισμό της. Ο φόβος του πολέμου, τα πυρηνικά, το άγχος, η ένταση, η ανασφάλεια, ο χουλιγκανισμός, η αναρχία, η τρομοκρατία, η ανομβρία, η πείνα, η εξαθλίωση, η δυστυχία, η μόλυνση και καταστροφή του φυσικού μας περιβάλλοντος, η λαθρομετανάστευση, η εκμετάλλευση – σεξουαλική, εργασιακή κλπ. – ανθρώπου από άνθρωπο, το AIDS, τα ναρκωτικά και άλλα πολλά συνθέτουν και συναποτελούν τα γνωρίσματα των ημερών μας.

Ως αποτέλεσμα όλων αυτών, η παγκόσμια ανθρωπότητα ζει στα απρόσωπα κτίρια και διαμερίσματα και κινείται στην ανωνυμία. Καταντούν, έτσι, οι άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους, μοναχικοί και αβοήθητοι. Αναμφίβολα, υπάρχουν και σήμερα εκείνοι που λιμοκτονούν και έχουν ανάγκη λίγο ζεστό φαγητό. Αναμφίβολα, όμως, συντριπτικά περισσότεροι είναι εκείνοι, που αναζητούν την ανθρώπινη επικοινωνία και ποθούν να συναντήσουν ένα συνάνθρωπο τους, ο οποίος θα τους αγκαλιάσει με την αληθινή αγάπη του, αλλά και θα τους στηρίξει και θα τους ενισχύσει στις δυσκολίες και τα προβλήματα της καθημερινότητας.

Η Εκκλησία συμμετέχει στο έργο και στην προσφορά του Εθελοντισμού και επευλογεί τους εθελοντές. Και τούτο, γιατί η έννοια του Εθελοντισμού δεν είναι ξένη και άσχετη προς την Εκκλησία και τον Χριστιανισμό. Τονίζουμε, σχετικά, ότι η ίδια η ζωή του Χριστού στη γη ήταν μία συνεχής προσφορά αγάπης προς τον κόσμο, που έφτασε στην κορύφωσή της με τη σταυρική θυσία. Γι' αυτό και ο ίδιος ο Σταυρωθείς και Αναστάς Χριστός, ο Οποίος «εαυτὸν εκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν εαυτὸν γενόμενος ὑπῆκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε σταυροῦ» (Φιλιπ. Β', 7-8), αποτελεί το μοναδικό και αιώνιο πρότυπο Εθελοντισμού.

Επομένως, θεωρούμε χρήσιμο και αναγκαίο να διευκρινίσουμε εδώ ότι κεντρικό σημείο αναφοράς του Εθελοντισμού είναι ο Θεός. Για μας, για την Εκκλησία, η απόλυτη έκφραση του Εθελοντισμού είναι Χριστοκεντρική, και δεν έχει σχέση με τις διάφορες εγκόσμιες ιδεολογίες, ούτε και εκδηλώνεται κατά τις υποδείξεις του διεθνούς μάρκετινγκ, ή τις μεθόδους της πολιτικής σκοπιμότητας, ή της οποιασδήποτε προπαγάνδας.

Οι λόγοι, που οδηγούν σήμερα σε ευγενείς και θεάρεστες πράξεις Εθελοντισμού, σχετίζονται με το ισχυρό αίσθημα κοινωνικής αλληλεγγύης, με την πίστη στον άνθρωπο, που είναι ευλογημένο δημιούργημα του Θεού, με τη χαρά που ο καθένας αισθάνεται μέσα του προσφέροντας εθελοντικά τη βοήθεια και τη συμπαράσταση του προς το κοινωνικό σύνολο και με την αναζήτηση ενός ανώτερου νοήματος στο σκοπό της ύπαρξης και της παρουσίας μας στον κόσμο.

Είναι φανερό ότι όλα αυτά καθιστούν τον Εθελοντισμό στάση ζωής και όραμα ουσίας, προπάντων δε αναπόσπαστο μέρος της όλης Ορθόδοξης Χριστιανικής μας μαρτυρίας, την οποία καθημερινά καλούμαστε να καταθέτουμε. Και αν σήμερα ο Εθελοντισμός αγκαλιάζεται παγκόσμια από όλους τους λαούς και από όλους τους ανθρώπους, με στόχο μια καλύτερη κοινωνία, πολύ περισσότερο εμείς, που έχουμε ως πρότυπο και υπόδειγμά μας τον Κύριο, δεν είναι ορθό να υστερούμε στην εθελοντική προσφορά των έργων της αγάπης και της ευποιίας. Ιδιαίτερα, αν σκεφτούμε ότι το μεγάλο θεμέλιο του Εθελοντισμού είναι η αγάπη, τότε και θα συνειδητοποιήσουμε ότι όντως ο «επί σταυρού κρεμώμενος» για χάρη όλου του κόσμου Χριστός είναι μοναδικός και αιώνιος Εθελοντής. Κάτω απ' αυτά τα δεδομένα λαμπρές διαγράφονται και οι προοπτικές του Εθελοντισμού στον τόπο μας.

Με αυτές τις σκέψεις, χαιρετίζουμε και πάλι το 17^ο Ετήσιο Παγκύπριο Συνέδριο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, συγχαίρουμε και ευλογούμε όλους τους συντελεστές του και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις εργασίες του, για το καλό της πατρίδας μας και το ευτυχέστερο μέλλον του λαού και της κοινωνίας μας. Ευχέτης προς Κύριον.

Χαιρετισμός

και κήρυξη εργασιών του Συνεδρίου από την έντιμη
Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
κα Σωτηρούλλα Χαραλάμπους

ΤΟ Σήμερα
ΤΟ Αύριο
ΤΟΥ Εθελοντισμού

Με ιδιαίτερη ευχαρίστηση δέχτηκα την πρόσκληση σας να θέσω υπό την αιγίδα μου και να χαιρετίσω το συνέδριο σας με θέμα « Το σήμερα και το αύριο του Εθελοντισμού. Αλλαγές – Προοπτικές » .

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, για μία ακόμη φορά επιβεβαιώνει, ότι τόσο το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού όσο και το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας, χαρακτηρίζονται από προοδευτικό τρόπο σκέψης και την ανάγκη να βρίσκονται ένα βήμα πιο μπροστά από τις κοινωνικές αλλαγές και προκλήσεις καθορίζοντας πολιτική και όχι ως απλοί θεατές.

Εδώ και χρόνια, ο εθελοντισμός στη Κύπρο έχει ξεφύγει από την αρχική του μορφή, αυτή της φιλανθρωπίας. Σήμερα, ο εθελοντισμός αποτελείται από ένα οργανωμένο σύστημα προσφοράς, έχει μια σειρά από κοινωνικές παρεμβάσεις και ταυτόχρονα λειτουργεί και ως φορέας ελέγχου της κρατικής κοινωνικής πολιτικής.

Η παρουσία του εθελοντικού κινήματος, είναι έντονα αισθητή στην κυπριακή κοινωνία και η συμβολή του στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών, στην επίτευξη υψηλότερου επίπεδου

διαβίωσης για όλους τους πολίτες και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής στον τόπο μας, είναι αδιαμφισβήτητα πολύ σημαντική.

Το υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης και η προσφορά προς το κοινωνικό σύνολο - απαραίτητες προϋποθέσεις του εθελοντισμού - στις μέρες μας δεν αρκούν για να ικανοποιήσουν τις αυξανόμενες ανάγκες τόσο στο επίπεδο της ψυχοκοινωνικής στήριξης όσο και στο επίπεδο των υποδομών φροντίδας.

Επίσης οι αλλαγές που επέρχονται στην κυπριακή κοινωνία, η πολυπλοκότητα των προβλημάτων, η επίδραση που δέχονται παραδοσιακές αξίες όπως η αλληλεγγύη και προσφορά, ο συνεχώς μειωμένος ελεύθερος χρόνος επιβάλλει να κοιτάξουμε ξανά τις σχέσεις κράτους και εθελοντισμού.

Η προσφορά και η συμβολή του εθελοντικού τομέα στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής είναι απαραίτητη αφού βοηθά στην άμεση με ευελιξία και προσαρμοστικότητα κάλυψη κοινωνικών αναγκών. Αναμφίβολα το κράτος δεν μπορεί και δεν πρέπει να τα κάνει όλα από μόνο του. Παράλληλα όμως ούτε η απλή ανάθεση ή μετάθεση ευθυνών είναι ο σωστός τρόπος άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Είναι φανερό ότι χρειάζεται κράτος και εθελοντές να μπούμε σε μια διαδικασία κοινωνικού διαλόγου γύρω από το ρόλο της κάθε πλευράς. Αυτός ο διάλογος πρέπει να οδηγήσει σ' ένα αναβαθμισμένο πλαίσιο συνεργασίας.

Έχουμε ήδη δεσμευτεί ενώπιον των εθελοντών ότι θα ξεκινήσουμε αυτό το διάλογο για τον ρόλο και την προοπτική του εθελοντισμού θέτοντας υπό το μικροσκόπιο παραμέτρους όπως η ορθολογιστική διαχείριση και ανάπτυξη του σχεδίου κρατικών χορηγιών, η εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης κ.ά.

Στο πλαίσιο αυτό της συζήτησης εμείς θέλουμε να συζητήσουμε και περαιτέρω τρόπους ενίσχυσης του ρόλου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού ως μηχανισμού διαβούλευσης με το κράτος για το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Η οικονομική στήριξη από το κράτος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού σε καμία περίπτωση δεν στοχεύουμε να αποβεί μέσο περιορισμού του ελεγκτικού ρόλου σας.

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού έχει σήμερα τη δυνατότητα να είναι σημαντικός βραχίονας χάραξης κοινωνικής πολιτικής. Το σημερινό σας συνέδριο είναι μια τέτοια ευκαιρία. Σας διαβεβαιώνω ότι ως Υπουργείο θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε το έργο των εθελοντών

και ιδιαίτερα οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Η στήριξη και καθοδήγηση των εθελοντών, οι πετυχημένες εθελοντικές πρωτοβουλίες αντανakλώνται θετικά και στο ίδιο το Υπουργείο. Ταυτόχρονα είμαστε έτοιμοι δημιουργικά και παραγωγικά να ακούσουμε τις εισηγήσεις σας έτσι που διατηρώντας τις αξίες της προσφοράς και του εθελοντισμού να μπορέσουμε να δώσουμε απαντήσεις στις σύγχρονες προσκλήσεις.

Καταλήγοντας, θα ήθελα για άλλη μια φορά να σας συγχαρώ για το έργο σας και να σας ευκηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες του σημερινού Συνεδρίου.

**Εισηγητές και συντονιστής του συνεδρίου
κα Τ. Κούλουμου, κ. Σ. Ολύμπιος, κ. Τ. Παπαθωμάς, Δρ. Γ.
Αμίτσης**

Εισήγηση κα Τούλας Κούλουμου,
Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Ο ρόλος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που δέχτηκα την πρόσκληση του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, να απευθυνθώ στο 17^ο Ετήσιο Συνέδριο, το οποίο διοργανώνεται σε συνεργασία με το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας, με ένα θέμα επίκαιρο, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Με την ευκαιρία που μου δίνεται, θα ήθελα να συγχαρώ και συνάμα να ευχαριστήσω τον πρόεδρο και τα μέλη του

Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, τους πρόεδρους των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού, αλλά και τις Εθελοντικές Οργανώσεις, τα Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού και όλους τους εθελοντές για την αγαστή συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και τους Λειτουργούς τους. Η προσφορά σας προς το κοινωνικό σύνολο είναι πολύτιμη, αφού ο εθελοντισμός αποτελεί στενό συνεργάτη του Κράτους στο σχεδιασμό και την υλοποίηση κοινωνικής πολιτικής.

Από τα πρώτα χρόνια δραστηριοποίησης του εθελοντικού κινήματος στη Κύπρο μέχρι σήμερα, η μορφή του εθελοντισμού έχει διαφοροποιηθεί. Η φιλανθρωπία έδωσε σταδιακά τη θέση της σ' ένα οργανωμένο σύστημα κοινωνικής προσφοράς. Κοινός παρονομαστής στην πορεία του εθελοντικού κινήματος, παραμένει ωστόσο η επιθυμία για ανιδιοτελή προσφορά, η οποία διαπνέεται διαχρονικά από αισθήματα κοινωνικής ευθύνης και κοινωνικής αλληλεγγύης, που χαρακτηρίζουν τους εθελοντές στον τόπο μας.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών για οργάνωση των τοπικών κοινωνιών και κινητοποίηση της εθελοντικής πρωτοβουλίας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν από το 1968 Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών, μέσω του οποίου παρέχουν τεχνική και οικονομική βοήθεια σε μη κυβερνητικές οργανώσεις, για ίδρυση, λειτουργία ή επέκταση προγραμμάτων στις κοινότητες, με στόχο την ικανοποίηση τοπικών κοινωνικών αναγκών και την προαγωγή της ευημερίας των πολιτών.

Η παροχή της κρατικής χορηγίας στοχεύει στην ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ταυτόχρονα συμβάλλει στην αποκεντρωμένη ευέλικτη και πολύμορφη παροχή υπηρεσιών για εξυπηρέτηση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο.

Στο νέο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης και των νέων τεχνολογιών, ο εντοπισμός και η επίλυση κοινωνικών προβλημάτων καθίσταται μια πολύπλοκη διαδικασία, για την οποία απαιτείται νέα γνώση και εμπειρογνωμοσύνη, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αναβάθμιση της συμμετοχής όλων των φορέων στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού κοινωνικού σχεδιασμού, που να απαντά στις σύγχρονες προκλήσεις, οι οποίες στην πατρίδα μας σήμερα σχετίζονται κυρίως με:

- την αύξηση και τη συνθετότητα κοινωνικών προβλημάτων και την ανάγκη ανάπτυξης υπηρεσιών στήριξης της οικογένειας, η οποία λαμβάνει νέες μορφές και χαρακτηριστικά,
- την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών που οδηγούν

στην ανάγκη ανάπτυξης προγραμμάτων φροντίδας των εξαρτώμενων μελών των οικογενειών που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες τους,

- την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας και την ανάγκη για ανάπτυξη προγραμμάτων που να υποστηρίζουν τους νέους γονεϊκούς ρόλους,
- την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας με τη δημιουργία προγραμμάτων ενεργοποίησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης ευπαθών ομάδων.

Εξάλλου, το νέο ενωσιακό περιβάλλον, στο οποίο ανήκει η Κύπρος, τα τελευταία χρόνια μας έφερε, ως φορείς προαγωγής της κοινωνικής ευημερίας των πολιτών, αντιμέτωπους με νέες πραγματικότητες, μέσα στις οποίες καλούμαστε από τώρα και στο εξής να λειτουργήσουμε. Διαπιστώνεται τότε η ανάγκη για αξιολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρονται και για σφαιρικότερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση της γνώσης και των πόρων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας προχώρησαν στην εκπόνηση σειράς μελετών για αξιολόγηση, μεταξύ άλλων, και των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας από τον εθελοντικό τομέα και το ρόλο των ίδιων των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Οι μελέτες αυτές ανέδειξαν την ανάγκη αναθεώρησης του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών. Ανέδειξαν επίσης την ανάγκη:

- Βελτίωσης της λειτουργικότητας των προγραμμάτων που υλοποιούν οι εθελοντικές οργανώσεις, με την υιοθέτηση ξεκάθαρων αρμοδιοτήτων και εσωτερικών λειτουργιών, που να διασφαλίζουν την ποιότητα των παρεμβάσεων,
- ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού τους αλλά και των ίδιων των εθελοντών με κατάλληλη εκπαίδευση,
- αξιοποίησης των εφαρμογών των νέων τεχνολογιών και
- Βελτίωσης της επιχειρησιακής ετοιμότητάς τους.

Οι μελέτες καταλήγουν σε εισηγήσεις που αφορούν την υιοθέτηση μεθόδων και σύγχρονων μοντέλων διοίκησης των εθελοντικών οργανώσεων, με στόχο:

- την καλύτερη διερεύνηση και κατανόηση των κοινωνικών και άλλων ιδιαιτεροτήτων των τοπικών κοινωνιών,
- την αποτελεσματικότερη οργάνωση και παροχή υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο,
- την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων σε πρωτοβάθμιο επίπεδο,
- συνεργασία του συνόλου των τοπικών φορέων και των κοινωνικών εταίρων για την επίτευξη συνέργιας στην αντιμετώπιση πολύπλοκων και σύνθετων τοπικών προβλημάτων.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας καλούνται να λάβουν σοβαρά υπόψη τις συστάσεις θεσμοθετημένων ελεγκτικών οργάνων αναφορικά με την ανάγκη ορθολογικότερης διαχείρισης του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις των μελετών που εκπονήθηκαν στο μεταξύ, προχώρησαν στην αναθεώρηση του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών κατά την τελευταία διετία, εισάγοντας σε αυτό νέες πρόνοιες που το καθιστούν πιο δίκαιο, διαφανές και ορθολογιστικό. Αν και αναγνωρίζουμε τις μεταβατικές δυσκολίες που πιθανόν να επέφεραν οι αλλαγές αυτές στους εθελοντές, πιστεύουμε ότι το αναθεωρημένο Σχέδιο αποβαίνει προς όφελος των εθελοντικών οργανώσεων αφού ενισχύει ουσιαστικά τις μεθόδους λειτουργίας τους. Ας σημειωθεί ότι πρόσφατη μελέτη που διενεργήθηκε για λογαριασμό του Γραφείου Προγραμματισμού από ξένο οίκο εμπειρογνομόνων, χαρακτηρίζει το νέο Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (2007) ως την καλύτερη πρακτική που εφαρμόζεται στην Κύπρο στο πεδίο δραστηριοποίησης του ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού τομέα.

Αγαπητοί φίλες και φίλοι, είναι φανερό πως οι εξελίξεις στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα δημιουργούν μια νέα δυναμική στην ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών και οι απαιτήσεις που προκύπτουν από αυτές επιτάσσουν τη διαμόρφωση νέων σχέσεων και ρόλων μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των φορέων που δρουν σε τοπικό επίπεδο. Δεδομένων του μικρού μεγέθους της Κύπρου και των περιορισμένων ανθρωπίνων και άλλων πόρων, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη ανάπτυξης συνέργιας και πιο αποτελεσματικών και καινοτόμων μεθόδων λειτουργίας, ώστε οι διάφορες δράσεις που αναπτύσσονται να είναι αποτελεσματικές.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, έχοντας ως κύριο προσανατολισμό την πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων στις τοπικές κοινωνίες, προχωρούν με μια σειρά διορθωτικών κινήσεων, οι οποίες στοχεύουν στην ανάπτυξη μηχανισμών:

- ανίχνευσης κοινωνικών προβλημάτων και αντιμετώπισής τους στη γένεσή τους,
- αξιολόγησης και στενότερης παρακολούθησης των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και
- διασφάλισης ψηλών επιπέδων ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Με την ανάπτυξη του νέου αυτού πλαισίου εκτιμάται ότι στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας:

- θα επιτευχθεί ορθολογικότερος σχεδιασμός των παρεμβάσεων, ανάλογα με το κριτήριο της ζήτησης σε συγκεκριμένες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, που εκφράζονται ή προκύπτουν από τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού σε μια δεδομένη περιοχή,
- θα ενισχυθεί ο συντονισμός, η συνεργασία, η συνέργια και η δικτύωση μεταξύ των τοπικών φορέων, των Εθελοντικών Οργανώσεων και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, προκειμένου να παρέχονται ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και
- θα μειωθεί η επικάλυψη προγραμμάτων και δραστηριοτήτων τόσο μεταξύ των περιοχών όσο και στο εσωτερικό μιας συγκεκριμένης περιοχής.

Ωστόσο, η βελτίωση της ανταποκρισιμότητας των προγραμμάτων και δράσεων στις ανάγκες των εξυπηρετούμενων, δεν διασφαλίζεται μόνο με την ανάπτυξη κατάλληλων και στοχευμένων στις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων. Τα προγράμματα και οι δράσεις κοινωνικής φροντίδας που παρέχονται από τις οργανώσεις του εθελοντικού τομέα, θα πρέπει να αποκτήσουν χαρακτηριστικά υψηλής επιχειρησιακής ετοιμότητας και να αναπτύξουν μοντέλα σύγχρονης διοίκησης και διαχείρισης υπηρεσιών. Γι' αυτό, η συστηματική διαμόρφωση στρατηγικών

και επιχειρησιακών σχεδίων από τις εθελοντικές οργανώσεις αποτελεί κεντρικό ζητούμενο, στο οποίο οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας θα ασκήσουν σημαντικό υποστηρικτικό και συντονιστικό ρόλο.

Ένας τομέας που το εθελοντικό κίνημα στην Ευρώπη έχει αναπτύξει θεαματική δράση είναι αυτός της Κοινωνικής Οικονομίας, που αποτελεί ένα εντελώς άγνωστο σχετικά πεδίο στην Κύπρο. Η κοινωνική οικονομία ανοίγει νέους δρόμους ανάπτυξης και κινητοποίησης κοινωνικών δυνάμεων σε τοπικό επίπεδο.

Στην Κοινωνική Οικονομία, οι οργανώσεις του εθελοντικού τομέα αναπτύσσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες με τη μορφή ενώσεων, σωματείων, μη κερδοσκοπικών εταιρειών, προς το συμφέρον τρίτων ατόμων, ομάδων ή κοινοτήτων. Έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών και την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων στη βάση της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης. Οι περισσότερες από αυτές ενεργοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, δηλαδή σε υπηρεσίες φροντίδας και υγείας, υποστηρίζοντας με τις δράσεις τους, άτομα και ομάδες που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Επίσης, στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, εντάσσονται Εθελοντικές Οργανώσεις και εταιρικά σχήματα με στόχο την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας από ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ή σε μειονεκτούσες γεωγραφικές περιοχές.

Ο εθελοντικός τομέας μεταβάλλεται διαχρονικά σύμφωνα με τα κοινωνικά δεδομένα και εξελίξεις και γι' αυτό καλείται σήμερα μετά από όσα έχει πετύχει διαχρονικά να εξεύρει αποτελεσματικότερες μεθόδους λειτουργίας για την προώθηση των στρατηγικών στόχων ανάπτυξης ενός σύγχρονου συστήματος κοινωνικής φροντίδας, συμμετέχοντας δημιουργικά σε ένα ενιαίο σύνολο δομών, προγραμμάτων και δράσεων κοινωνικής φροντίδας στις τοπικές κοινωνίες.

Σ' αυτή την προσπάθειά του, ο εθελοντισμός θα βρει δίπλα τους μόνιμους συμπαραστάτες, συνεργάτες και υποστηρικτές τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.

Εισήγηση Δρ. Γαβριήλ Αμίση,

Διευθνή Ινστιτούτου Κοινωνικής Καινοτομίας
(απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου)

“Το Διακύβευμα του Προνοιακού Πλουραλισμού στο Κυπριακό Σύστημα Κοινωνικής Προστασίας”

Θα ήθελα να απευθύνω ιδιαίτερες ευχαριστίες στους οργανωτές του Συνεδρίου για την τιμητική πρόσκληση συμμετοχής μου, προσβλέποντας με την σειρά μου στην αξιοποίηση της συζήτησης και των πορισμάτων που θα προκύψουν. Το θέμα της εισήγησής μου είναι το Διακύβευμα του Προνοιακού Πλουραλισμού στο Κυπριακό Σύστημα Κοινωνικής Πρόνοιας και διακρίνεται σε τρεις ενότητες:

- Οι θεωρητικές διαστάσεις του προνοιακού πλουραλισμού
- Προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης του προνοιακού πλουραλισμού στο Κυπριακό μοντέλο κοινωνικής πρόνοιας
- Οι δυνατότητες παρέμβασης των εθελοντικών φορέων

Ξεκινώ με τη βασική ερώτηση τι είναι το φαινόμενο του προνοιακού πλουραλισμού. Στην Κυπριακή βιβλιογραφία εντοπίζονται μέχρι σήμερα πολύ λίγες αναφορές στο μοντέλο του προνοιακού πλουραλισμού σε σχέση με την έννοια του εθελοντισμού. Για το λόγο αυτό, θα ήθελα να προχωρήσω σε μία συνοπτική παρουσίαση των αρχών και των αξιών του προνοιακού πλουραλισμού.

Οι βασικές αρχές του μοντέλου του προνοιακού πλουραλισμού είναι:

- Ενίσχυση του ρόλου των ιδιωτικών και εθελοντικών φορέων στο πεδίο της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών
- Προώθηση της αποκέντρωσης των κοινωνικών υπηρεσιών του δημόσιου τομέα και ενίσχυση των μηχανισμών της κατ’ οίκον φροντίδας
- Κατοχύρωση του εποπτικού ρόλου της κεντρικής διοίκησης

και εισαγωγή τεχνικών παρακολούθησης της λειτουργίας των μη δημόσιων φορέων

- Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων χρηστών και των φορέων παροχής υπηρεσιών στις δημόσιες διαδικασίες σχεδιασμού των προγραμμάτων.

Από την άλλη πλευρά, **οι αξίες** του προνοιακού πλουραλισμού είναι:

- Δημοκρατία
- Αξιοκρατία
- Διαφοροποιητική ισότητα
- Κοινωνική λογοδοσία
- Κοινωνική αλληλεγγύη
- Κοινωνική ένταξη

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται την περίοδο αυτή στη διαφοροποιητική ισότητα, δηλαδή ισότητα με θετικά μέτρα υπέρ αυτών που αντιμετωπίζουν de facto δυσχέρειες κοινωνικής ένταξης και στην κοινωνική λογοδοσία του δημοσίου απέναντι στους ιδιωτικούς και εθελοντικούς φορείς.

Τα προνοιακά συστήματα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ουσιαστικά χρησιμοποιούν τρεις διαφορετικούς **μηχανισμούς** για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης:

- Πολιτικές κατά της φτώχειας
- Πολιτικές στοχευμένων κοινωνικών υπηρεσιών
- Πολιτικές καθολικής κοινωνικής φροντίδας.
- Οι μηχανισμοί αυτοί απευθύνονται στις ακόλουθες ομάδες στόχου:
- Άπορα άτομα (απόλυτη φτώχεια) ή άτομα που διαθέτουν περιορισμένους πόρους σε σχέση με άλλες ομάδες του πληθυσμού (σχετική φτώχεια)
- Ομάδες του πληθυσμού με αυτόνομα βιολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά (άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένοι, παιδιά, μονογονεϊκές οικογένειες)
- Άτομα που θέλουν να χρησιμοποιήσουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.

Η ανάπτυξη του προνοιακού πλουραλισμού στα προνοιακά συστήματα μέχρι σήμερα χαρακτηρίζεται από τις ακόλουθες διαστάσεις:

- Η αποκλειστική παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα μπορεί να οδηγήσει σε μονοπωλιακές καταστάσεις, ιδίως όταν συνοδεύεται από την έλλειψη θεσμικών ρυθμίσεων για τη λειτουργία των φορέων του ιδιωτικού τομέα. Στην περίπτωση αυτή οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ περισσότερων φορέων, ενώ παράλληλα αγνοούν βασικά ζητήματα που αφορούν τις δαπάνες και την ποιότητα των υπηρεσιών
- Η πολιτική διαχείριση των κοινωνικών υπηρεσιών από τους κρατικούς φορείς περιορίζει τον εσωτερικό ανταγωνισμό, καθώς αυξάνει τη δύναμη των σχεδιαστών σε σχέση με τις ανάγκες των χρηστών και τις δυνατότητες αυτών που παρέχουν τις υπηρεσίες. Παράλληλα, οδηγεί στην ενίσχυση του ρόλου των πελατειακών στρατηγικών, αφού οργανωμένες ομάδες πίεσης μπορούν να επιβάλλουν ευκολότερα τις διεκδικήσεις τους στους διαχειριστές της πολιτικής εξουσίας
- Η αυξημένη παρέμβαση του δημόσιου τομέα οδηγεί συχνά σε προβλήματα χρηματοδότησης της επέκτασης των υπηρεσιών, εμποδίζοντας έτσι μεταρρυθμιστικές ή εκσυγχρονιστικές παρεμβάσεις που αποβλέπουν στην κάλυψη νέων αναγκών
- Το πεδίο εφαρμογής των προγραμμάτων περιορίζεται εκ των πραγμάτων στην εξασφάλιση βασικών υπηρεσιών για το σύνολο του πληθυσμού. Υποβαθμίζεται έτσι συχνά η ανάγκη λειτουργίας εξειδικευμένων υπηρεσιών για την κάλυψη συγκεκριμένων ομάδων στόχου
- Οι δημοσιοϋπαλληλικοί προσανατολισμοί του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας προνοιακής διοίκησης οδηγούν στην εμφάνιση γραφειοκρατικών συμπτωμάτων και διοικητικών στρεβλώσεων που συχνά περιορίζουν την ανάδειξη των πραγματικών αναγκών των χρηστών
- Και οι πέντε αυτές διαστάσεις επικεντρώνονται ουσιαστικά

στην παρέμβαση του δημόσιου τομέα. Οι δύο πρώτες διαστάσεις υποκρύπτουν, μάλιστα, αντίστοιχες σημαντικές υποθέσεις εργασίας, οι οποίες έχουν επαληθευτεί δυστυχώς ή ευτυχώς σε αρκετά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πολιτικό και επιστημονικό επίπεδο.

Η πρώτη υπόθεση εργασίας είναι ότι όταν οι κοινωνικές υπηρεσίες παρέχονται μόνο από το δημόσιο τομέα οδηγούν στη δημιουργία ισχυρών μονοπωλίων (μονοπώλια που ρυθμίζουν ποιος εισέρχεται σε ένα σύστημα με ποιες προϋποθέσεις λαμβάνει παροχές και κυρίως για πόσο διάστημα διαρκεί η χορήγηση αυτών των παροχών). Η δεύτερη υπόθεση εργασίας είναι ότι όσο αυξάνεται ο δημόσιος τομέας, τόσο διογκώνονται τα προβλήματα χρηματοδότησης και σε περιόδους οικονομικής έφεσης αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περικοπή δαπανών του δημόσιου τομέα και σε αρκετές περιπτώσεις σε απορρύθμιση του δημόσιου τομέα που συνοδεύεται από εκχώρηση εξουσιών σε ιδιωτικές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.

Η τρίτη υπόθεση εργασίας είναι ότι οι παρεμβάσεις του δημόσιου τομέα συνήθως περιορίζονται σε ομάδες του πληθυσμού που εμφανίζουν κάποια ιδιαίτερα βιολογικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά (παιδιά, νέοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι), υποβαθμίζοντας την ανάγκη να καλυφθούν τα αυξημένα προβλήματα ή ανάγκες και άλλων ευπαθών ομάδων που δεν ανήκουν σε αυτές τις κατηγορίες πληθυσμού. Στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται λόγος για τις παραμελημένες ομάδες των κοινωνικών υπηρεσιών, όπως οι μετανάστες, οι χρήστες ναρκωτικών ουσιών, οι πρόσφυγες, οι αποφυλακισμένοι, οι οποίες προφανώς είναι περισσότερο ευάλωτες σε σχέση με τις άλλες παραδοσιακές ομάδες.

προσανατολισμοί των δημόσιων προνοιακών συστημάτων οδηγούν σε αυξημένα συμπτώματα γραφειοκρατίας και σε δυσχέρειες τόσο ανίχνευσης αναγκών των πολιτών όσο και αποτελεσματικής τους κάλυψης.

Λίγα λόγια για το Κυπριακό μοντέλο κοινωνικής πρόνοιας:

- Το Κυπριακό μοντέλο χαρακτηρίζεται από την ισχυρή ανάπτυξη του δημόσιου τομέα και την επικουρική παρέμβαση των ιδιωτικών και των εθελοντικών φορέων
- Το δημόσιο σύστημα υιοθετεί την παραδοσιακή τυπολογία των εθνικών συστημάτων της Ευρωπαϊκής περιφέρειας, προωθώντας τρεις βασικές κατηγορίες προγραμμάτων: προγράμματα εισοδηματικής ενίσχυσης (δημόσιο Βοήθημα, επιδόματα), προγράμματα παροχών σε είδος και προγράμματα κοινωνικών υπηρεσιών (κοινωνικής φροντίδας)

Ως κεντρικό ζήτημα της εισήγησης μου που είναι συγχρόνως και ερευνητική πρόκληση για την Κύπρο και άλλα κράτη, θέλω να θέσω το ακόλουθο ερώτημα: Ποιά είναι η θεσμική και επιχειρησιακή σχέση μεταξύ των φορέων του δημόσιου, ιδιωτικού και εθελοντικού τομέα στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών;

Επειδή το ερώτημα αυτό δυστυχώς δεν έχει μελετηθεί στην Κύπρο, θα επιχειρήσω να παρουσιάσω για πρώτη φορά αξιοποιώντας τα πορίσματα πρόσφατων ερευνών μία μεθοδολογία προσέγγισης, που αναδεικνύει τα δυνατά και αδύνατα σημεία του προνοιακού πλουραλισμού στην Κύπρο.

Ως δυνατά σημεία οριοθετούνται:

- Ισχυρή παρέμβαση του δημόσιου τομέα στην οργάνωση και παροχή κοινωνικών υπηρεσιών
- Δραστηριοποίηση Μη Κυβερνητικών Οργανισμών και εθελοντικών φορέων για την άσκηση πολιτικών κοινωνικής φροντίδας με την αξιοποίηση δημόσιων κινήτρων (Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών, Κοινοτικά Προγράμματα)
- Ενεργοποίηση εκκλησιαστικών φορέων για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας
- Κοινωνική λειτουργία άτυπων δικτύων φροντίδας (οικογενειακοί φροντιστές που παρέχουν υπηρεσίες χωρίς αντάλλαγμα)

Τα αδύνατα σημεία του προνοιακού πλουραλισμού είναι:

- Περιορισμένη δραστηριοποίηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την άσκηση πολιτικών κοινωνικής φροντίδας
- Μειωμένη παρέμβαση του ιδιωτικού τομέα για την παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων φροντίδας
- Έλλειψη συστήματος διασφάλισης ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχονται από ΜΚΟ και εθελοντικούς φορείς
- Αδυναμία στελέχωσης των ΜΚΟ με εξειδικευμένο προσωπικό
- Αδυναμία αξιοποίησης της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας

Βασικοί παράγοντες ανάπτυξης του προνοιακού πλουραλισμού στην Κύπρο:

- Ο άξονας προώθησης της δημοκρατικής διακυβέρνησης: κατοχύρωση του δικαιώματος επιλογής των πολιτών σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας
- Ο κοινωνικοπολιτικός άξονας: εκπροσώπηση των συμφερόντων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν προβλήματα πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. ψυχικά ασθενείς)
- Ο μακροοικονομικός άξονας: διεύρυνση των πηγών χρηματοδότησης του προνοιακού συστήματος

Ευκαιρίες για την ανάπτυξη του προνοιακού πλουραλισμού:

- Προώθηση της διαδικασίας εκσυγχρονισμού του Κυπριακού μοντέλου κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας
- Διακομματική συναίνεση για την αναγκαιότητα μεταρρυθμίσεων στην άσκηση προνοιακών πολιτικών
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών από εθνικούς (ΕΚΕ) και υπερεθνικούς πόρους (ΕΣΣΑ 2007 – 2013)
- Εξασφάλιση σημαντικών οικονομικών κλίμακας λόγω της χρήσης τεχνικών διασφάλισης ποιότητας
- Αξιοποίηση του κοινωνικού έργου της Εκκλησίας
- Αξιοποίηση του «τρίτου τομέα» για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών φροντίδας

Κυριότερες απειλές για την ανάπτυξη του προνοιακού πλουραλισμού:

- Επέκταση κοινωνικών κινδύνων (γήρανση του πληθυσμού, μετανάστευση, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, υπερχρέωση)
- Άμβλυση του κοινωνικού ρόλου της οικογένειας και των άτυπων δικτύων φροντίδας
- Επικέντρωση της μεταρρύθμισης στη δημοσιονομική βιωσιμότητα των προνοιακών πολιτικών
- Έλλειψη επιτελικού οργάνου και σχεδίου για την προώθηση της μεταρρύθμισης (Πολύ σημαντικός ο ρόλος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας)
- Αδυναμία ανανέωσης των ανθρώπινων πόρων του συστήματος με εξειδικευμένα στελέχη και επαγγελματίες πρόνοιας

Προοπτικές ανάπτυξης του προνοιακού πλουραλισμού:

- Η παρέμβαση του Κράτους (Κυβέρνηση / Δημόσια Διοίκηση) για τον εκσυγχρονισμό του μοντέλου κοινωνικής πρόνοιας
- Η παρέμβαση των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση αναδιανεμητικών κοινωνικών πολιτικών
- Η ενεργοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας
- Η ενδυνάμωση των ΜΚΟ και των εθελοντικών φορέων
- Η στοχευμένη δράση της Εκκλησίας

Αυτές οι προοπτικές μπορούν να εξελιχτούν σε ένα βιώσιμο σχέδιο ανάπτυξης, παρά το γεγονός ότι το κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον την περίοδο αυτή στην Κύπρο δεν επιτρέπει περιθώρια αισιοδοξίας, εξαιτίας αφενός της περιορισμένης κατανόησης / ευαισθητοποίησης των συντελεστών της οικονομίας για τον αναπτυξιακό ρόλο και τις δυνατότητες του προνοιακού συστήματος και αφετέρου της χαμηλής αξιοπιστίας του προνοιακού συστήματος στην κοινή γνώμη και τις ομάδες πίεσης.

Ποιες είναι όμως οι βασικές στρατηγικές προώθησης του προνοιακού πλουραλισμού που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από το εθελοντικό κίνημα στην Κύπρο:

- Εκπόνηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την ανάπτυξη του προνοιακού πλουραλισμού (δεν υπάρχει ούτε συζητείται στην Κύπρο)
- Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης των οικογενειακών φροντιστών (συνδέεται με τη σταδιακή συρρίκνωση της οικογένειας)
- Ενίσχυση της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας για την τεκμηρίωση των δημόσιων πολιτικών στο πεδίο του προνοιακού πλουραλισμού

Από την άλλη πλευρά, ως επιχειρησιακά εργαλεία προώθησης του προνοιακού πλουραλισμού πρέπει να συζητηθούν:

- Επιχειρησιακός ανασχεδιασμός και εισαγωγή της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας στις δημόσιες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας
- Θεσμοθέτηση κινήτρων για την ανάπτυξη ιδιωτικών δομών
- Κατοχύρωση ποιότητας των υπηρεσιών φροντίδας από ιδιωτικές επιχειρήσεις και ΜΚΟ
- Ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής φροντίδας στη Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση
- Ενδυνάμωση του κοινωνικού έργου της Εκκλησίας
- Αξιοποίηση του θεσμού της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
- Ένταξη εθελοντικών φορέων στις δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» που θα εξελιχθεί την περίοδο 2007 - 2013

Παράλληλα, πρέπει να εντοπισθούν και να αξιοποιηθούν κρίσιμες πηγές χρηματοδότησης του προνοιακού πλουραλισμού:

- Πόροι του Εθνικού Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων
- Πόροι από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2007 – 2013
- Πόροι από Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Ιδιωτικοί πόροι στο πλαίσιο ανάπτυξης δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης από Κυπριακές και πολυεθνικές επιχειρήσεις
- Ατομικοί πόροι για την αγορά ιδιωτικών υπηρεσιών
- Πόροι από Προγράμματα Διεθνών Οργανισμών (ΟΗΕ, Παγκόσμια Τράπεζα, Συμβούλιο της Ευρώπης)

Στο πλαίσιο αυτό, οι παρεμβάσεις των εθελοντικών φορέων μπορεί να επικεντρωθούν στα ακόλουθα πεδία:

- Εκπόνηση κοινοτικών, περιφερειακών και εθνικών Σχεδίων Δράσης στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας
- Προώθηση προγραμματικών συμβάσεων με τα αρμόδια Υπουργεία για την ενίσχυση καινοτόμων δράσεων κοινωνικής φροντίδας και ένταξης
- Συμμετοχή ως τελικοί αποδέκτες στην υλοποίηση Μέτρων του Ε. Π. «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007 – 2013
- Ενίσχυση των εξωτερικών πηγών χρηματοδότησης
- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τα πλεονεκτήματα της οργανωμένης εθελοντικής προσφοράς

Τελειώνω την εισήγηση μου με το βασικό ερώτημα, ποιοι θα προωθήσουν το διακύβευμα του προνοιακού πλουραλισμού στην Κύπρο;

Την περίοδο αυτή φαίνεται ότι δραστηριοποιούνται δύο διαφορετικές ομάδες. Υπάρχει κατ' αρχήν η λεγόμενη ομάδα της ρύθμισης (Κυβέρνηση, Υπουργεία, κοινωνικοί εταίροι, ιδιωτικές επιχειρήσεις, ακαδημαϊκή κοινότητα, εθνικοί ευεργέτες, Ευρωπαϊκή Ένωση, Διεθνείς Οργανισμοί) και έπεται η ίδια η κοινωνία των πολιτών, όπως εκπροσωπείται από το οργανωμένο εθελοντικό κίνημα και τις ομάδες αυτοβοήθειας. Ανεξάρτητα από την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων κάθε ομάδας, παρουσιάζει ιδιαίτερο πολιτικό ενδιαφέρον την περίοδο 2008-2012, ποιοι φορείς θα συμμετέχουν τελικά στην προώθηση του διακυβέυματος του προνοιακού πλουραλισμού στην Κύπρο, με ποια εργαλεία, με ποιες δεσμεύσεις και κυρίως με ποια ιδεολογία.

Εισήγηση κ. Σταύρου Ολύμπιου,

Προέδρου Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

(απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου)

Όταν γινόταν ο σχεδιασμός για το συνέδριο έγινε η σκέψη, λόγω του θέματος, να υπάρχει ένας εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, ένας ειδικός επιστήμονας για τα θέματα αυτά, του εθελοντισμού, της κοινωνικής πρόνοιας κι ένας από εμάς. Ο κλήρος έπεσε σε εμένα, να πω λίγα λόγια για πράγματα που σας είναι γνωστά.

Το σήμερα του εθελοντισμού το ζούμε, έχουμε πλούσιο εθελοντικό υλικό στο νησί μας, το ΠΣΣΕ, τα Συντονιστικά Επαρχιακά Συμβούλια Εθελοντισμού, τα ΣΚΕ τα Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού, τις Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού και τις Εθελοντικές Οργανώσεις. Ακόμα έχουμε έναν καινούργιο τομέα, τα Σώματα Εθελοντών και λειτουργούμε 350 προγράμματα, αριθμός πολύ μεγάλος για το μέγεθος της πατρίδας μας.

Ερεύνσα προσεκτικά τα 350 αυτά προγράμματα και πιστέψτε με, δυσκολεύτηκα να βρω κοινωνική ανάγκη για την οποία να μην υπάρχει πρόγραμμα. Αυτό τονίζω είναι το πιο χαρακτηριστικό σημάδι του πολιτισμού μας. Και με όλο το σεβασμό στους ειδικούς για τα θέματα αυτά, όλα έχουν γίνει σ' αυτόν τον τόπο χωρίς κανένα σχεδιασμό, κανένα πρόγραμμα. Κανένας δεν κάθισε ποτέ να κάνει οτιδήποτε επί χάρτου. Λέμε να κάνουμε κι αυτό το βήμα. Είναι καλός ο προγραμματισμός αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτά τα προγράμματα έγιναν χωρίς επιστημονική γνώση, αλλά με βασικό μοχλό κίνησης τη λαϊκή σοφία κι ευαισθησία, όταν ακόμα δεν υπήρχε κράτος. Πολλά προγράμματα ξεκίνησαν επί αγγλοκρατίας κι εξακολουθούν να υπάρχουν μέχρι σήμερα ή ξεκίνησαν όταν τα κονδύλια των κρατικών χορηγιών στον κρατικό προϋπολογισμό ήταν 9000 λίρες.

Ο εθελοντισμός θα πρέπει να νοικοκυρευτεί, αλλά αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι να αναγνωρίσουμε ότι το παρόν του εθελοντισμού δεν είναι λόγια είναι η μεγαλύτερη ένδειξη ευγένειας και πολιτισμού, μόνο από την αγάπη απλών ανθρώπων που τρέχουν να βρουν χρήματα, γιατί δεν τους καλύπτει το σχέδιο κρατικών χορηγιών. Τρέχουν γιατί εκείνα τα μωρά πρέπει να εξυπηρετηθούν, γιατί εκείνοι οι γέροι πρέπει να φάνε, εκείνα τα παιδιά με νοητική στέρση πρέπει να έχουν στέγη. Ο εθελοντισμός λειτουργεί μόνο από την ευαισθησία του λαού. Οι εθελοντές πρέπει να αναζητούμε μεθόδους, νέες προσεγγίσεις, αλλά σας παρακαλώ όλους, να μην τυλίξουμε τον εθελοντισμό σε μια κόλλα χαρτί. Από την ώρα που

θα γίνει αυτό και θα κάνουμε τον εθελοντισμό σχεδιάγραμμα, οργανόγραμμα, ο εθελοντισμός θα μαραθεί. Αυτά ότι αφορά το παρόν μας.

Σημασία τώρα έχει το μέλλον μας. Δεν λέω, σαν εθελοντές πολλές φορές μαθαίνουμε από τα λάθη μας. Μου λένε πολλές φορές, ότι για το ίδιο αντικείμενο δεν χρειάζονται τόσες οργανώσεις. Να κάνουμε μία. Λογικά φαίνεται σωστό. Αν όμως μελετήσεις το θέμα καλύτερα, θα δεις ότι μπορεί έτσι να αφαιρέσεις τον ενθουσιασμό και την ευαισθησία κάποιων ανθρώπων, κι εκεί που πας να συνενώσεις δυνάμεις για να εξοικονομήσεις και χρήματα και ανθρώπινο δυναμικό, στο τέλος μπορεί ν' αποδυναμώσεις την όλη προσπάθεια. Οι εθελοντές πρέπει να μαθαίνουμε από τα λάθη μας για να πηγαίνουμε μπροστά. Ποιο είναι το μπροστά; Έχω την άποψη ότι παρουσιάζεται μια ανισοσκέλεια στην προσφορά μας. Καλύπτουμε όλο το φάσμα των κοινωνικών προβλημάτων των ευπαθών και περιθωριοποιημένων ομάδων και των αναγκών τους. Σε μεγάλο βαθμό αρχίσαμε να καλύπτουμε και τα καινούργια κοινωνικά προβλήματα που έχουμε με την εισροή των αλλοδαπών, με την διαφαινόμενη φτώχεια που ελπίζουμε να μην έλθει όπως διαγράφεται στον ορίζοντα και όλοι μας εξαντλούμε τη δραστηριότητά μας στο να μαζεύουμε χρήματα!

Ναι, οι κρατικές χορηγίες δεν είναι αρκετές και δεν πρέπει οι εθελοντές να εκδapanώνται με το να ζητούν οι ίδιοι συνέχεια χρήματα για να καλύπτουν οικονομικές ανάγκες. Ο εθελοντισμός χρειάζεται συμπαράσταση από το κράτος για να έχει μέλλον. Οι εθελοντές θέλουν στήριξη για να μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Να συμμετέχουν οι εθελοντές στη διαμόρφωση της πολιτικής του κράτους. Το κράτος σχεδιάζει, αλλά από την ώρα που έχει, εκτός από τους υπαλλήλους, το πλήθος των εθελοντών, είναι υποχρεωμένο να τους ακούει κιόλας. Γι' αυτό οι εθελοντές πρέπει να υψώνουν τη φωνή τους και να απαιτούν. Υστερεί το ΠΣΣΕ, γιατί κρατά χαμηλούς τους τόνους. Για να περάσει κάποιες απόψεις χρησιμοποιεί ήπιους τόνους κι αν ακουστεί. Πρέπει να εκφράζεται εντονότερα η άποψη. Πολλοί εθελοντές μας παραπονιούνται ότι δεν αντιδρούμε όταν πρέπει κι όσο πρέπει. Προσωπικά πιστεύω ότι σε κάποια θέματα δεν ωφελεί η δημόσια αντιπαράθεση, η ρήξη. Όμως πρέπει να βρούμε τις ισορροπίες μας και ο ρόλος

των εθελοντών δια του ΠΣΣΕ να είναι σαφέστερος, καθαρότερος και να επηρεάζει πράγματι την πορεία των κοινωνικών μας θεμάτων.

Θέλω να σας πω ότι αυτό που προσπαθεί να κάνει το ΠΣΣΕ με την βοήθεια σας, είναι το αποτέλεσμα όσης δύναμης και όσης συνοχής προσφέρετε εσείς στο ΠΣΣΕ. Με τη δική σας βοήθεια το ΠΣΣΕ έχει αναπτύξει τις δραστηριότητες του και έχει βελτιωθεί ποιοτικά. Αναφέρω ενδεικτικά το Κέντρο Επιμόρφωσης Ανάπτυξης και Έρευνας, την Υπηρεσία Ευρωπαϊκών θεμάτων, τα Συνέδρια, τις εκδόσεις και τόσα άλλα που βλέπετε κάθε χρόνο στην έκθεση πεπραγμένων .

Θέλω να κλείσω λέγοντας απλώς ότι ο εθελοντισμός μας έχει ένα παρελθόν που το πήραμε από τους γονείς μας, έχει ένα παρόν το οποίο μας ανήκει και προδιαγράφουμε ένα λαμπρό μέλλον. Δεν πρέπει από σεμνότητα και μόνο να αφήνουμε τα έργα της αγάπης που κάνουμε να περνούν απαρατήρητα. Πρέπει να τα προβάλλουμε και παράλληλα να εργαζόμαστε για ανανέωση. Θέλουμε νέους ανθρώπους, τα χρόνια περνούν και πρέπει να ψάξουμε για τους ανθρώπους που θα παραλάβουν τη σκυτάλη. Κάθε οργάνωση πρέπει να εργαστεί γι' αυτό το στόχο, αλλιώς θα οδηγηθούμε στο μαρασμό. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος τον οποίο διατρέχουμε αν δεν πάρουμε το μέλλον του εθελοντισμού στα χέρια μας με ενθουσιασμό, αγάπη και αίσθημα ευθύνης, είναι να βαδίζουμε σημειωτό. Πρέπει να αγωνιζόμαστε να μη καθούν ούτε να μειωθούν αυτοί που προσφέρουν χαμόγελο, στήριξη, παρηγοριά και ελπίδα.

ΤΟ Σήμερα
ΤΟ Αύριο
ΤΟΥ Εθελοντισμού

Εθελοντισμός

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού
Τηλ. 22 514786 | Φαξ. 22 514788

Ανδρέα Αβρααμίδη 9, 3ος όροφ. δια. 301, 2024 Στρόβολος - Λευκωσία
info@volunteerism-cc.org.cy | www.volunteerism-cc.org.cy